

מראי מקומות - יומא

ג.

בזמן אחא, אלא שקביעות הזמן פירושו שהיום מחייבם, וזהו הביאור במה שדוחין שבת וטומאה, ולזה אין לחלק בין קרבן ציבור ובין קרבן יחיד, ועיין שם עוד בזה.

ד. אלא אימא שאין חטאת השותפין מתה הקשה המקדש דוד (כ"ד, ב', במאמר המוסגר), לפי המסקנא שפר יום הכפורים הוא חטאת השותפין, מדוע לא הצריכו את כולם לסמוך עליה, והרי בקרבן שותפין למדו בריבוי שכולם צריכים לסמוך עליה. ובהגהות שמועת חיים שם כתב, שלדברי המקדש דוד עצמו לעיל (כ"ג, ה') שדין סמיכה הוא על מביא הקרבן, ואינו תלוי במתכפר, מיושב, שהפר בא מממון הכהן גדול, ולכך נחשב כפר שלו לגבי דין סמיכה.

ה. שאין חטאת השותפין מתה הקשה המאירי, כיצד יתכן חטאת השותפין, והרי חטאת ואשם אינם באים בנדר ונדבה, שיהו שנים נודרים ומתנדבים כאחד, ואין באים אלא על חטא, ואין שנים מתכפרים בחטאת אחת. ורצה לבאר, כגון שנדרו שנים חטאתו ואשמו של פלוני עלינו, שאם רצה המחוייב בכך, חשוב הוא וחבירו מתכפרים על ידו, וכן שנים שנדרו כן. אלא שהקשה, שבאופן זה ודאי אין חשוב מתו בעליה אלא במיתת המתכפר, ואינו אלא אחד. וביאר, שלא אמרו חטאת השותפין אלא בפר יום הכפורים לבד, שהכתוב עשה בו את כל הכהנים שותפים, הואיל ואינו בא על חטא פרטי, עיין שם עוד מה שכתב בזה.

ו. דלא מייתו כהנים פר בהוראה פירש רש"י, שכשהכהנים עשו על פי בית דין לעבור על אחת מן המצות, אין מביאין פר העלם דבר של צבוא, לפי שלא איקרו קהל אלא אותן שנטלו נחלה, וכהנים אינם נוטלים נחלה. והקשה הקרן אורה בהוריות (א), שהרי שיטת רבא ששבט לוי נקראים קהל (שסובר שלענין זה אפרים ומנשה חשובים כשבט אחד, ולכך שבט לוי חשוב קהל), ורק כהנים אינם קרויים קהל, משום שאינם שבט גמור, ושלא כשיטת רב יוסף שם, שגם כהנים נקראים קהל (ודרש זה מפסוק), ומדוע כתב רש"י הטעם משום שאינם נוטלים נחלה, והניח בקושיא.

א. ותיפוק ליה שחטאת שמתו בעליה היא וחטאת שמתו בעליה למיתה אזלא

הקשה המנחת אברהם (מנחות ע"ב כ"ח), שהרי רש"י במעילה (:) כתב, שחטאת שמתו בעליה הולכת למיתה, משום שאין כפרה למתים, וממילא החטאת מתה. אבל כאן הרי הכהן גדול השני מתכפר על ידי הפר ששחט הכהן הראשון קודם שמת, ואם כן, לכאורה לא שייך לומר בזה חטאת שמתו בעליה למיתה, שהרי הוא שייך בכפרה. והוכיח מזה, שגם רש"י מודה שהדין שמתו בעליה הולכת למיתה הוא הלכה למשה מסיני, אלא שאם היה שייך כפרה למתים, היינו אומרים שאין זה חשוב מתו בעליה, ורק משום שאין כפרה למתים, הרי זה חשוב חטאת שמתו בעליה.

ב. ותיפוק ליה דחטאת שמתו בעליה היא העיר השיח יצחק, שמכיון שגם אחיו הכהנים מתכפרים על ידי הפר, מסתבר שהפקירה התורה מאהרן כלפי אחיו, והרי הוא של כולם, ומדוע יחשב כחטאת שמתו בעליה. וביאר שהכהנים זוכים על ידו של אהרן, כדי שתהא להם כפרה בשעת ודוי וזריקה, וכשמת, אין כאן מי שיזכה להם, ולכך דינה כחטאת שמתו בעליה. עוד תירץ, שאף אם כבר זכו אחיו הכהנים בשעת הבאה ויודוי, סברה הגמרא שגם בחטאת השותפים שמת אחד מהשותפים דינה למיתה, ומתו בעליה היינו אפילו מקצת בעליה.

ג. אמר ליה רבי יעקב והלא פר העלם דבר של צבור וכו' בחידושי רבי אריה לייב (ב', נ"ד, ד"ה ונראה עוד) העיר על שאילת רבי יעקב, שלכאורה כוונתו להשיב לרבי יהודה שחילק בין קרבן ציבור שדוחה שבת וטומאה לקרבן יחיד שאינו דוחה. והקשה, שלכאורה אין זו פירכא על רבי יהודה כלל, שעדיין יש לומר שהכלל הוא שרק קרבן ציבור דוחה שבת וטומאה, אלא שצריך גם שיהא זמנו קבוע, ולכן פר העלם דבר של צבור אינו דוחה שבת וטומאה.

ומכח קושיא זו הוכיח רבי אריה לייב, שיסוד דחיית שבת וטומאה אינו מחמת חובת הקרבן, אלא מחמת חובת היום, ודין קבוע להם זמן, אינו רק משום שאי אפשר להקריבם